

حس خوب جوجه‌پروری در مدرسه

گزارشی از اجرای طرح خود ا تکایی در دبیرستان شبانه‌روزی فاطمه‌الزهرا (س) بهبهان

گزارشگر: نصرالله دادار
عکاس: امیر عباس برگ

بوی مرغ، بوی خروس، بوی جوجه، بوی خونه، بوی روستا.
بوی کار، بوی تلاش، بوی عمل، بوی عاملیت.
بوی احساس تعهد، بوی مسئولیت، بوی رسالت.
بوی تولید، بوی بازار، بوی درآمد، بوی خود ا تکایی.
بوی اتحاد، بوی گفت‌وگو، بوی پایان رقابت‌های کور.
بوی خانه در مدرسه، بوی پایان دل‌تنگی‌ها در مدرسه.
بوی خنده، بوی شادی، بوی همدلی، بوی جشن و سرور.
بوی خوش زندگی، بوی عشق، بوی امید، بوی تربیت!
به دبیرستان متوسطه اول شبانه‌روزی فاطمه‌الزهرا (س) بهبهان آمده‌ایم؛
آمده‌ایم تا گزارشی از اجرای طرح خود ا تکایی این مدرسه با عنوان «طرح
تولید مرغ و بلدرچین» تهیه کنیم؛ طرحی که پیوند مستحکمی بین دانش‌آموز
و معلم، خانه و مدرسه، و بازار ایجاد کرده است؛ طرحی که فایده‌های
آموزشی، تربیتی، اجتماعی و روحی فراوانی برای دانش‌آموزان داشته است؛
طرحی که آوازه آن در شهر بهبهان پیچیده است.
گزارش ما را از چگونگی اجرای طرح خود ا تکایی و دستاوردهای آن ببینید:

طرح خوداتکایی

طرح خوداتکایی در تاریخ ۲۰ آبان ماه سال گذشته (۱۳۹۶)، از طرف معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش به منظور فراهم کردن شرایط مناسب برای آموزش علمی مهارت‌های کاربردی، تقویت روحیه کار و تلاش، توسعه فرهنگ

کارآفرینی، پرورش مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان، کسب درآمد و تأمین بخشی از هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموزان و همچنین استفاده مناسب از اوقات فراغت در مدرسه‌های شبانه‌روزی، به دبیرستان‌های دوره اول متوسطه ابلاغ شده است.

بهبهان

شهرستان بهبهان در جنوب شرقی استان خوزستان، در فاصله ۲۰۰ کیلومتری از شهر اهواز واقع شده است و در حدود ۲۲۰ هزار نفر جمعیت دارد.

آب‌وهوای بهبهان نیمه بیابانی یا کوهپایه‌ای است. قدیمی‌ترین نرس‌زار ایران و زادگاه اصلی آن متعلق به شهرستان بهبهان است.

یکی از حوادث تلخ روزگار این شهر، بمباران موشکی مدرسه پیروز بهبهان در دوران جنگ ایران و عراق است. حدود ساعت ۱۷:۱۰ دقیقه چهارم آبان سال ۱۳۶۳ شمسی، در حالی که دانش‌آموزان نوبت عصر مدرسه حمدالله پیروز بهبهان در کلاس‌های درس خود بودند، مورد اصابت موشکی عراقی‌ها قرار گرفتند و ۶۹ دانش‌آموز، چهار معلم و یک خدمتگذار مدرسه شهید و ۱۳۰ دانش‌آموز و ۱۳ معلم دیگر زخمی شدند.

دبیرستان فاطمه‌الزهرا (س)

ساعت ۹ صبح یک روز بهاری است. تازه وارد ترمینال مسافری شهر بهبهان شده‌ایم. با یک تاکسی به سمت دبیرستان متوسطه اول فاطمه‌الزهرا (س) حرکت می‌کنیم. دبیرستان در انتهای کوی حجت، نرسیده به بیمارستان تأمین اجتماعی این شهر قرار دارد. فاصله زیادی نیست و خیلی زود می‌رسیم.

خانم **لیلا زارعی**، مدیر دبیرستان، در بیرون از مدرسه منتظر ماست. با راهنمایی ایشان وارد مدرسه و دفتر کارش می‌شویم. خوش‌اخلاق، با نشاط، پرانرژی و با انگیزه است. مثل همه جنوبی‌ها خون‌گرم و صمیمی است. از رفتار و کردار او خوب می‌توان فهمید که از کارش احساس رضایت و خرسندی دارد و واقعاً کارش را دوست دارد.

احساس رضایت از کارش، نه تنها به

من، بلکه به دانش‌آموزان انرژی مثبت و نشاط می‌بخشد.

خوش حال است که برای تهیه گزارش از طرح خوداتکایی به این مدرسه رفته‌ایم. او ۹ سال است که

مدیر این دبیرستان است.

همکارانش خانم **مینا وارسته**، معاون فناوری،

و خانم **مهتری عالیان**، سرپرست خوابگاه مدرسه را به دفترش دعوت می‌کند.

خانم زارعی می‌گوید: «دبیرستان ما ۲۷۸ دانش‌آموز دختر در سه پایه هفتم، هشتم و نهم دارد که بیشتر آن‌ها از خانواده‌های روستایی محروم، عشایر و کوچ‌نشین هستند.»

وی می‌افزاید: «من در طول سال‌های خدمتم در آموزش و پرورش، همواره از اینکه ما دانش‌آموزانی تربیت می‌کنیم که فقط مجموعه‌ای مطالب علمی را حفظ می‌کنند و مهارت‌های عملی نمی‌آموزند، رنج می‌بردم. به همین دلیل، در هر فرصتی که برای آموزش مهارت‌های عملی بچه‌ها فراهم می‌شد، قدم‌هایی هر چند کوچک برمی‌داشتم؛ مثل ماکت‌سازی، بافتن کلاه، دستکش و شل؛ درست کردن کش مو، تل و دستبند؛ برگزاری نمایشگاه کتاب؛ گلیم بافی و ... بنابراین، وقتی طرح خوداتکایی دبیرستان شبانه‌روزی اعلام شد، به شدت از اجرای آن در مدرسه خودمان استقبال کردم.»

طرح تولید مرغ، بلدرچین و تخم‌مرغ

به گفته خانم زارعی، این طرح در بهمن‌ماه سال ۱۳۹۶، با خرید یک دستگاه جوجه‌کشی با ظرفیت ۳۶۰۰ تخم‌مرغ و ساختن محل نگهداری جوجه‌ها و مرغ‌ها در مدرسه آغاز شد و آموزش‌های لازم به دانش‌آموزان داده شد.

خانم زارعی در پاسخ به این سؤال که چرا این طرح، یعنی تولید مرغ و بلدرچین و تخم‌مرغ را برای اجرای طرح خوداتکایی در این مدرسه انتخاب کرده‌اید، می‌گوید: طرح تولید مرغ و تخم‌مرغ با شرایط بومی، اقلیمی و جغرافیایی و فرهنگ منطقه متناسب است و اتفاقاً در اصل طرح خوداتکایی به این ویژگی تأکید شده است.

در نتیجه، من با همکاری همسر که در اجرای این طرح خیلی به ما کمک کرد و جا دارد همین‌جا از او تشکر کنم، در ابتدا یک دستگاه جوجه‌کشی با هزینه شخصی خودمان و با ظرفیت ۳۶۰۰ تخم‌مرغ خریدیم و فضاهای لازم را برای نگهداری جوجه‌ها و مرغ‌ها در مدرسه فراهم کردیم. به یاری خدا، عملاً از تاریخ ۲۰ بهمن‌ماه سال قبل (۱۳۹۶)، کار را با قرار دادن ۱۵۰ تخم‌مرغ و ۳۰۰ تخم بلدرچین در دستگاه جوجه‌کشی شروع کردیم. پس از ۱۷ روز، همه تخم‌های بلدرچین‌ها به جوجه تبدیل شدند، ولی از تخم‌مرغ‌ها، پس از ۲۱ روز، فقط ۱۰۰ جوجه متولد شدند. این نتیجه اولین کاشت ما بود. هم‌زمان با تولید جوجه‌های مرغ و بلدرچین، ۱۰۰ مرغ محلی هم برای پرورش نژادهای اصلی محلی خریدیم.

خانم زارعی: بچه‌ها با اجرای این طرح زنده شده‌اند، اعتمادبه‌نفسشان بیشتر شده است و مهارت‌های زیادی برای زندگی آینده کسب کرده‌اند

که نتایج آموزشی و پرورشی طرح بسیار زیاد بوده است. بچه‌ها با اجرای این طرح زنده شدند و اعتمادبه‌نفس پیدا کردند. مهارت‌های زیادی هم برای زندگی آینده کسب کرده‌اند.»

به گفته خانم **مینا وارسته**، معاون فناوری دبیرستان، که بیش از ۹ سال است در این مدرسه انجام وظیفه می‌کند، دستاوردهای اجرای طرح خوداتکایی در این مدرسه بسیار ارزشمندند. وی می‌گوید: «یکی از سیاست‌های اصلی ما در مدرسه این است که آموزش درس‌ها از حالت حفظی فاصله بگیرد و جنبه‌های عملی پیدا کند تا بچه‌ها بتوانند از آموخته‌هایشان در زندگی آینده خود استفاده کنند. اجرای این طرح در مدرسه به تحقق این سیاست خیلی کمک کرد.

ما در آموزش درس‌هایی مثل فناوری تلاش می‌کنیم بچه‌ها احساس کنند آموزش‌ها در زندگی‌شان مؤثرند. اجرای این طرح به ما کمک کرد این احساس در بچه‌ها شکل بگیرد.» **خانم وارسته** می‌افزاید: «با اجرای این طرح، بچه‌ها یاد گرفته‌اند که می‌توانند روی پای خود بایستند و در آینده منتظر شغل دولتی نباشند. من فکر می‌کنم، این طرح‌ها شادی و نشاطی به بچه‌ها می‌دهد که از طریق‌های دیگر نمی‌توان به آن دست یافت.» معاون فناوری دبیرستان به اثرات اجرای این طرح روی آموزش سایر درس‌ها مانند علوم، جغرافیا و هنر نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «این طرح روی آموزش برخی دیگر از درس‌ها، غیر از درس فناوری، بسیار تأثیر داشته است. دانش‌آموزان سعی می‌کنند درس‌هایی مانند علوم، جغرافیا و هنر را بیشتر به صورت عملی یاد بگیرند و از دست‌سازهای خودشان مثل رنگ کردن سنگ‌ها، درست کردن گلدان و رنگ‌آمیزی کمدها در یادگیری استفاده کنند.»

پای صحبت‌های سرپرست خوابگاه دبیرستان

خانم مهتری عالیان، سرپرست خوابگاه دبیرستان شبانه‌روزی فاطمه‌الزهرا (س) است. او می‌گوید: «کنون سه سال است که من سرپرست خوابگاه هستم، ولی شور و نشاطی که این چند وقت، سپس از اجرای طرح خوداتکایی در بچه‌ها می‌بینم، در سال‌های اول و دوم ندیدم.

هر چند که درس‌هایی مثل فناوری در دو سال گذشته هم بودند. آن موقع هم فعالیت‌هایی مثل کلاه‌بافی، شال‌بافی و برپایی بازارچه را داشتیم، ولی این طرح روی بچه‌ها خیلی اثر گذاشته است. من بعد از ظهرها و بعد از پایان کلاس‌ها می‌بینم که موضوع مرغ‌ها و جوجه‌ها فعالیتی جدی برای بچه‌ها شده است.

به این صورت، در کنار اجرای طرح، تحقیقات گسترده‌ای هم درباره نحوه کار انجام دادیم و کار را پیش بردیم. در حال حاضر ۵۰۰ جوجه مرغ که تازه از دستگاه بیرون آمده‌اند، و تعدادی مرغ محلی و نژادهای اصیل داریم که روزانه بین ۵۰ و ۶۰ تخم‌مرغ تولید می‌کنند و ما به بازار عرضه می‌کنیم.»

مدیر دبیرستان فاطمه‌الزهرا (س)، در ادامه، ضمن تشکر از حمایت‌های رئیس اداره آموزش و پرورش شهر بهبهان در اجرای این طرح گفت: رئیس اداره آموزش و پرورش و امام جمعه شهرمان از این طرح بازدید کردند و این اتفاق، ما و به خصوص دانش‌آموزان را تشویق کرد. حتی امام جمعه شهر از اجرای این طرح در نماز جمعه یاد کرد.

نتایج و دستاوردها

یکی از سؤال‌هایی که درباره اجرای این طرح در ذهن افراد بسیاری پیش می‌آید، این است که این طرح چه نتایج و دستاوردهایی برای مدرسه و دانش‌آموزان داشته است؟ مدیر دبیرستان فاطمه‌الزهرا (س) در پاسخ به این سؤال می‌گوید: «در حال حاضر از نظر اقتصادی نمی‌دانیم کار ما چقدر موفقیت‌آمیز بوده است، ولی با جرئت می‌توانیم بگوییم

خانم مهري عاليان
سرپرست خوابگاه:
اجرای این طرح
باعث مستحکم
شدن روابط خانه و
مدرسه در دبیرستان
ما شد

این طرح پای آموزش را به خانه‌ها باز کرد

یکی از نکات بسیار جالبی که خانم عالیان به آن اشاره می‌کند، این است که این طرح پای آموزش را به خانه‌های دانش‌آموزان هم کشیده است. او در این باره می‌گوید: «چند روز پیش، یکی از دانش‌آموزان می‌گفت مامان من ۵۰ مرغ خریده است تا کاری را که ما در مدرسه یاد گرفته‌ایم، در خانه هم انجام دهیم. حتی برخی اوقات والدین دانش‌آموزان روستایی به مدرسه مراجعه می‌کنند و درباره نگهداری و پرورش مرغ و جوجه از ما سؤال می‌کنند و راهنمایی می‌خواهند. بنابراین، این طرح باعث استحکام روابط خانه و مدرسه هم شده است.»

طرح، تقویت حس مسئولیت‌پذیری در ما بود.

■ نسرین پرور، دانش‌آموز پایه هفتم:

ما درس‌های زیادی از این طرح آموختیم. اول آنکه نحوه پرورش مرغ و بلدرچین و چگونگی نگهداری از آن‌ها را آموختیم. ما یاد گرفتیم واکسن‌های آن‌ها را به موقع بزنیم و با دماسنج و رطوبت‌سنج، دما و رطوبت محیط آن‌ها را مناسب کنیم. یکی دیگر از نکاتی که آموختیم، فروش محصولاتمان بود. ما توانستیم بهترین فروش را در شهر اهواز داشته باشیم.

نکته جالب دیگری که خانم عالیان به

آن اشاره می‌کند، آموزش فروشندگی به بچه‌ها از طریق این طرح است. وی می‌گوید: «با اجرای طرح خودتکایی، بچه‌ها آموختند که فروشندگی هم یک هنر است و با این هنر می‌توان بخشی از مسائل زندگی را حل کرد.»

■ یاسمن ایلچی، دانش‌آموز پایه نهم:

فایده این طرح ایجاد حس صمیمیت و مهربانی بین بچه‌ها بود. ما حتی حس می‌کنیم در خانه خود هستیم، چون مدرسه بوی خانه، بوی روستا، بوی مرغ و خروس گرفته است و دیگر در مدرسه حس دل‌تنگی نداریم.

دانش‌آموزان درباره اجرای طرح چه نظری دارند؟

جامعه هدف بسیاری از طرح‌هایی که در مدرسه‌ها انجام می‌شوند، دانش‌آموزان هستند. به منظور آگاهی از تأثیر اجرای طرح خودتکایی در این دبیرستان، پای صحبت تعدادی از دانش‌آموزان مدرسه می‌نشینیم. اتفاقاً دانش‌آموزان حرف‌های بسیار جالبی درباره طرح مطرح می‌کنند.

■ گلناز عکاشه، دانش‌آموز پایه هشتم:

یک بخش از درس فناوری ما پرورش مرغ و مرغداری است. اجرای این طرح موجب شد ما این درس را خوب یاد بگیریم و خاطره شیرینی از آن پیدا کنیم.

■ نرگس سجادی مهر، دانش‌آموز پایه نهم:

اجرای این طرح اعتماد به نفس ما را افزایش داد. ما یاد گرفتیم که تنها به کارهای دولتی فکر نکنیم و به خودمان متکی باشیم. چون از همین دوران دانش‌آموزی توانستیم درآمد کسب کنیم. کسب درآمد برای انسان شیرین است.

■ خانم الناز ابوعلی، دانش‌آموز پایه هشتم:

درسی که من در اجرای این طرح آموختم، نحوه درمان مرغ و جوجه‌ها به هنگام بیماری است. چند وقت پیش تعدادی از جوجه‌ها و مرغ‌ها مریض شده بودند. ما با عجله سیر و ماست تهیه کردیم و با هم مخلوط کردیم و به آن‌ها دادیم. حیوانات خوب شدند و این احساس بسیار خوبی به ما داد.

■ فاطمه حسین‌زاده، دانش‌آموز پایه هشتم:

اجرای این طرح در مدرسه ما که اکثر دانش‌آموزان آن روستایی و از نظر اقتصادی ضعیف هستند، بسیار اثر بخش است. یکی از تأثیرات بسیار خوب اجرای این

■ فاطمه پرور، یکی دیگر از دانش‌آموزان:

به نظر من، بهترین تأثیر این طرح این بود که خانواده‌ها حس خوبی نسبت به مدرسه پیدا کردند، زیرا دیدند مدرسه چیزهایی به ما یاد می‌دهد که برای زندگی آینده و حتی خانواده ما مفیدند.

